

הפיקוח על הבנקים אגף הביקורת

ט' באייר תשפ"ו
26 באפריל 2026
חוזר מס' ח – 06 – 2845

לכבוד

התאגידים הבנקאיים והסולקים

הנדון: דוח רואה החשבון המבקר וביאור עיקרי המדיניות החשבונאית בדוח כספי של תאגיד בנקאי
(הוראות הדיווח לציבור)

מבוא

1. לנוכח עדכונים שחלו בשנים האחרונות בהוראות הדיווח לציבור (להלן – הוראותינו), ועדכונים שבוצעו במתכונת הדוחות של רואה החשבון המבקר של תאגיד בנקאי¹ נוצר הצורך בעדכון המתכונות לדוגמה בהוראות הדיווח לציבור של דוחות רואה החשבון המבקר ושל תיאור עקרונות הדיווח הכספי בביאור מדיניות חשבונאית.
2. לאחר התייעצות עם ועדת הקשר של לשכת רואי חשבון, ועם הוועדה המייעצת לעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות, הוראות הדיווח לציבור תוקנו כמפורט להלן.

התיקונים להוראות הדיווח לציבור

3. עמודים 625-1, 625-4-8, 639-9-9.1, 651-3, 652-2, 662-1, 662-3, 674-1, 674-4-8, 675-9 ו-682-1 בהוראות הדיווח לציבור עודכנו, כמפורט בהוראה.

דברי הסבר

4. המתכונות לדוגמה של הצהרות לגבי גילוי, דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי, הדוחות של רואה החשבון המבקר של התאגידים הבנקאיים, וכן דרישות הגילוי בדבר תיאור עקרונות הדיווח הכספי של התאגיד הבנקאי בביאור עיקרי המדיניות החשבונאית הותאמו כדי לשקף את האופן שבו כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית אומצו בהוראות הדיווח לציבור, וכדי לשקף את העדכונים שנקבעו בחוזרים ח-06-2605 וח-06-2702, ובתקני ביקורת 700 ו-701 של לשכת רואי חשבון.

תחולה ותחילה

5. ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר זה יחולו על דוחות שנתיים ורבעוניים לציבור של תאגידים בנקאיים ושל סולקים מיום 31.3.2026 ואילך.

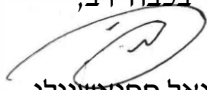
¹ חוזר המפקח על הבנקים מספר ח-06-2605 מיום 17.2.2020 בדבר "דוחות רואה החשבון המבקר" (להלן – "חוזר ח-06-2605"), תקן ביקורת (ישראל) 701 של לשכת רואי חשבון בישראל מיום 24.2.2022 בדבר "תקשור ענייני מפתח בביקורת בדוח רואה החשבון המבקר" (להלן – תקן ביקורת 701), חוזר המפקח על הבנקים מספר ח-06-2702 מיום 3.4.2022 בדבר "דוחות רואה החשבון המבקר" (להלן – "חוזר ח-06-2702"), תקן ביקורת (ישראל) 700 של לשכת רואי חשבון בישראל מיום 8.12.2024 בדבר "גיבוש חוות דעת ודיווח על דוחות כספיים" (להלן – תקן ביקורת 700).

6. בדוחות השנתיים לשנת 2026 יש לעדכן את ההתייחסות למספרי השוואה בחוות הדעת של רואה החשבון המבקר, בהתאם לנדרש בתקני הביקורת של לשכת רואי חשבון.

עדכון קבצים

7. מצ"ב בנספח דפי עדכון לקובץ הוראות הדיווח לציבור.

בכבוד רב,

דניאל חחיאשוילי

המפקח על הבנקים

8. רצ"ב דפי העדכון לקובץ הוראות הדיווח לציבור.

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
(4/26) [2] 625-1	(4/15) [1] 625-1-8
*(4/15) [1] 625-2	-----
*(4/15) [1] 625-3	-----
(4/26) [2] 625-4	-----
(4/26) [2] 625-5-6	-----
(4/26) [2] 625-7	-----
(4/26) [1] 625-7.1	-----
(4/26) [2] 625-8	-----
(4/26) [1] 625-8.1-8.2	-----
(4/26) [3] 639-9	(11/20) [2] 639-9
(4/26) [1] 639-9.1	-----
*(8/18) [2] 639-10	(8/18) [2] 639-10
(4/26) [3] 651-3	(12/17) [2] 651-3-4
*(12/17) [2] 651-4	-----
*(8/19) [2] 652-1	(8/19) [2] 652-1
(4/26) [2] 652-2	(4/15) [1] 652-2
(4/26) [2] 662-1	(4/15) [1] 662-1-2
*(4/15) [1] 662-2	-----
(4/26) [3] 662-3	(12/20) [2] 662-3
(4/26) [3] 674-1	(8/19) [2] 674-1-8
*(8/19) [2] 674-2	-----
*(8/19) [2] 674-3	-----
(4/26) [3] 674-4	-----
(4/26) [3] 674-5-7	-----
(4/26) [1] 674-7.1	-----
(4/26) [3] 674-8	-----
(4/26) [1] 674-8.1-8.2	-----
*(4/15) [1] 675-8	(4/15) [1] 675-8
(4/26) [3] 675-9	(11/20) [2] 675-9

*עמוד זה הודפס מחדש בעקבות המעבר להדפסה דו-צדדית. ההדפסה בעדכון זה זהה לנוסח הקיים.

המשך בעמוד הבא

להכניס עמוד

*(8/19) [3] 681-5

(4/26) [3] 682-1

*(12/25) [2] 699-156

(4/26) [1] 699-157-158

להוציא עמוד

(8/19) [3] 681-5

(8/19) [2] 682-1

(12/25) [2] 699-156

*עמוד זה הודפס מחדש בעקבות המעבר להדפסה דו-צדדית. ההדפסה בעדכון זה זהה לנוסח הקיים.

בדוח שנתי של תאגיד בנקאי, לאחר דוח הדירקטוריון וההנהלה, תתוסף הצהרה לגבי גילוי בדוחות שנתיים של תאגידים בנקאיים כלהלן:

הצהרה (certification)*

אני, [שם האדם המצהיר], מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של [שם התאגיד הבנקאי] (להלן: "הבנק") לשנת 200X (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי¹. וכן:
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים**, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. כאמור בביאור 1 לדוחות הכספיים, הוראות המפקח על הבנקים מאמצות בעיקרן את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית (US GAAP);

1 כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה".

* תאגיד בנקאי יכול לדוח השנתי הצהרות נפרדות של המנכ"ל ושל החשבונאי הראשי / החשב של הבנק או של אדם המבצע בפועל אותו תפקיד. ההצהרה הנדרשת, שתיכלל בדוח השנתי של הבנק, חייבת להיות בדיוק לפי המתכונת דלעיל. כל שינוי בנוסח של ההצהרה מחייב תאום מראש עם הפיקוח על הבנקים.

** בבנק שאין לו תאגידים מאוחדים, בסעיף 4 במקום המילים "לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים" יבוא "מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק".

(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן

(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן

5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון*** של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

[חתימה]

[תאריך]

[שם ותפקיד]

*** כאשר מתאים, במקום "לוועדת הביקורת של הדירקטוריון" ירשם: "לוועדת הביקורת ולוועדת (יש לזהות את שם הוועדה) של הדירקטוריון", אם היא ממלאת תפקידים דומים."

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

1. לדוח שנתי של תאגיד בנקאי יצורף, לאחר ההצהרה לגבי גילוי, דוח הדירקטוריון והנהלת התאגיד הבנקאי בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי, אשר יכלול:
 - א. הצהרה בדבר אחריות הדירקטוריון וההנהלה לקביעתה ולקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי של התאגיד הבנקאי.
 - ב. הצהרה המציינת את מסגרת העבודה ששימשה את ההנהלה לצורך ההערכה הנדרשת של אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של התאגיד הבנקאי.
 - ג. הערכת ההנהלה בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של התאגיד הבנקאי על דיווח כספי לסוף שנת הדיווח, לרבות הצהרה האם הבקרה הפנימית על דיווח כספי אפקטיבית, או שאינה אפקטיבית.
 - ד. הצהרה כי רואה החשבון המבקר שביקר את הדוחות הכספיים הכלולים בדוח השנתי, המציא דוח בדבר בקרה פנימית של התאגיד הבנקאי על דיווח כספי.
2. כאשר הנהלת התאגיד הבנקאי סבורה כי הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי למועד הדיווח הינה אפקטיבית, דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי יערך בהתאם למתכונת המפורטת להלן.
 - א. כאשר הנהלת התאגיד הבנקאי סבורה כי הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי למועד הדיווח אינה אפקטיבית, דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי יערך בהתאם למתכונת המפורטת להלן בהתאמות המתחייבות.
3. על התאגיד הבנקאי לשמור ראיות, לרבות תיעוד, על מנת לספק תמיכה סבירה להערכת ההנהלה בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית של התאגיד הבנקאי על דיווח כספי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של [שם התאגיד הבנקאי] (להלן, "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. כאמור בביאור 1 לדוחות הכספיים, הוראות המפקח על הבנקים מאמצות בעיקרן את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית (US GAAP). ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31.12.XX, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של [תצויין מסגרת הבקרה הפנימית – לדוגמא ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO)]. בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31.12.XX, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31.12.XX בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק [שם משרד רואי החשבון], כפי שצויין בדוח שלהם בעמוד מספר [יצויין מספר העמוד בו מופיע דוח רואה החשבון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי] אשר בו נכללה חוות דעת [תצויין אופי חוות הדעת] בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31.12.XX.

יו"ר הדירקטוריון (שם) (חתימה)

מנהל כללי (שם) (חתימה)

חשבונאי ראשי (תואר) (שם) (חתימה)

תאריך אישור הדוח:

הערה:

כאשר נושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים לעניין הדוח הכספי מקיים את הוראת ניהול בנקאי תקין 305 "חשבונאי ראשי", יחתום החשבונאי הראשי ויצוין תוארו.

נספח**דוחות רואה החשבון המבקר****1. דוח רואה החשבון המבקר - בקרה פנימית על דיווח כספי**

בדוח שנתי של תאגיד בנקאי, מיד לאחר דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי, יתווסף דוח של רואה החשבון המבקר - בקרה פנימית על דיווח כספי. להלן דוגמה למתכונת הדוח:

דוח רואה החשבון המבקר הבלתי תלוי לבעלי המניות של [שם התאגיד הבנקאי] בע"מ - בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של [שם התאגיד הבנקאי] וחברות בנות (להלן ביחד "הבנק") ליום 31 בדצמבר 20X0, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן "COSO")¹. הדירקטוריון וההנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight (PCAOB) Board בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. כאמור בביאור 1 לדוחות הכספיים, הוראות המפקח על הבנקים מאמצות בעיקרן את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית (US GAAP). בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של בטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון

¹ אם הביקורת נערכה בהתבסס על מודל בקרה פנימית שאינו COSO, יש להתייחס בדוח זה למודל הבקרה הרלבנטי.

וההנהלה של הבנק ; ו-3) מספקים מידה סבירה של בטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשובה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 20X0, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים - של הבנק ומאוחדים - לימים 31 בדצמבר 20X0 ו-20X-1 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 20X0, והדוח שלנו מיום ___ ב-20X1, כלל חוות דעת ללא שינוי מהנוסח האחיד על אותם דוחות כספיים¹.

[חתימת רואה החשבון המבקר]

[תאריך]

¹ אם דוח רואה החשבון המבקר על הדוחות הכספיים כלל חוות דעת הכוללת שינוי מהנוסח האחיד, תותאם הסיפא של משפט זה כך שתציין את ההסתייגות ותתאר אותה.
אם דוח רואה החשבון המבקר על הדוחות הכספיים כלל פסקת הדגש (הפניית תשומת לב), יתווספו בסוף משפט זה המילים הבאות: "... וכן הפניית תשומת לב בדבר [תיאור קצר וברור של העניין שיש בו חשיבות] נשוא פסקת הדגש, כגון: השפעת היישום לראשונה של תקן דיווח כספי חדש".

2. דוח רואה החשבון המבקר - דוחות כספיים שנתיים

בדוח שנתי של תאגיד בנקאי, מיד לאחר דוח רואה החשבון המבקר בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי, תיכלל חוות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי דוחות כספיים שנתיים. להלן דוגמה למתכונת הדוח:

דוח רואה החשבון המבקר הבלתי תלוי לבעלי המניות של תאגיד בנקאי בע"מ¹ - דוחות כספיים שנתיים**חוות דעת**

ביקרנו את הדוחות הכספיים המאוחדים של תאגיד בנקאי לדוגמה בע"מ (להלן – הבנק) הכוללים את המאזנים של הבנק לימים 31 בדצמבר, 20X0 ו- 20X-1 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים – של הבנק ומאוחדים – לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 20X0 ואת הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים, לרבות עיקרי המדיניות החשבונאית.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן הכוללים באיחוד מהווים כ- _____% וכ- _____% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר, 20X0 ו- 20X-1, בהתאמה, והכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכוללים בדוחות הרווח וההפסד המאוחדים מהווים כ- _____%, כ- _____% וכ- _____% מכלל ההכנסות במאוחד מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 20X0, 20X-1 ו- 20X-2, בהתאמה. כמו כן, לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות כלולות אשר ההשקעה בהן הינה כ- _____ מיליוני ש"ח וכ- _____ מיליוני ש"ח לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 20X0 ו- 20X-1 בהתאמה, וחלקה של הקבוצה ברווחיהן הינו כ- _____ מיליוני ש"ח, כ- _____ מיליוני ש"ח וכ- _____ מיליוני ש"ח לשנים שנסתיימו בימים 31 בדצמבר 20X0, 20X-1 ו- 20X-2 בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון אחרים, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי – של הבנק ובמאוחד

¹ דוגמה לנוסח ללא שינוי מהנוסח האחד של דוח רואה החשבון המבקר לגבי דוחות כספיים מאוחדים ודוחות כספיים של תאגיד בנקאי - הערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. הנוסח האחד מבוסס על תקן ביקורת(ישראל) 700 של לשכת רואי חשבון בישראל בהתאמות המתחייבות לתאגיד בנקאי. מובהר כי אם יחולו בעתיד שינויים בנוסח של תקן ביקורת (ישראל) 700, רואי החשבון המבקרים של תאגידים בנקאים יפעלו גם בהתאם לשינויים אלה.

לימים 31 בדצמבר, 20X0 ו-20X-1 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים – של הבנק ובמיוחד – לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 20X0, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו (להלן – "הוראות המפקח על הבנקים").

כאמור בביאור 1 לדוחות הכספיים, הוראות המפקח על הבנקים מאמצות בעיקרן את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית (US GAAP).

בסיס לחוות הדעת

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג – 1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים. חובותינו על פי תקנים אלו מתוארות בפיסקת חובות רואה החשבון המבקר לביקורת של הדוחות הכספיים של הבנק ושל הדוחות הכספיים המאוחדים בדוח זה. אנו בלתי תלויים בבנק ובחברות המאוחדות שלו בהתאם להוראות הדין החלות בישראל בעניין אי תלות ומניעת ניגוד עניינים של רואה החשבון המבקר בישראל. כמו כן, קיימנו את חובות האתיקה האחרות שלנו בהתאם לחוק רואי חשבון, תשט"ו-1955, ותקנות מכוחו. אנו סבורים שראיות הביקורת אשר הושגו לרבות דוחות רואי חשבון המבקרים האחרים הן נאותות ומספיקות על מנת להוות בסיס לחוות דעתנו.

ענייני מפתח בביקורת¹

ענייני מפתח בביקורת המפורטים להלן הם העניינים אשר תוקשרו, או שנדרש היה לתקשרם, לדירקטוריון הבנק ואשר, לפי שיקול דעתנו המקצועי, היו משמעותיים ביותר בביקורת הדוחות הכספיים המאוחדים לתקופה השוטפת. עניינים אלה כוללים, בין היתר, כל עניין אשר: (1) מתייחס, או עשוי להתייחס, לסעיפים או לגילויים מהותיים בדוחות הכספיים המאוחדים וכן (2) שיקול דעתנו לגביו היה מאתגר, סובייקטיבי או מורכב במיוחד. לעניינים אלה ניתן מענה במסגרת ביקורתנו וגיבוש חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם. התקשור של עניינים אלה להלן אינו משנה את חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם ואין אנו נותנים באמצעותנו חוות דעת נפרדת על עניינים אלה או על הסעיפים או הגילויים שאליהם הם מתייחסים.

[יכלל תיאור של כל עניין מפתח בביקורת, בהתאם לתקן ביקורת 701. במסגרת תיאור ענייני המפתח בביקורת רואה החשבון המבקר יסדר את המידע כך שהוא יציג קודם את ענייני המפתח בביקורת המתייחסים לסעיפים או לגילויים מהותיים בדוחות הכספיים².]

חובות של הדירקטוריון וההנהלה לדוחות הכספיים של הבנק ולדוחות הכספיים המאוחדים

הדירקטוריון וההנהלה אחראים להכנה ולהצגה נאותה של הדוחות הכספיים של הבנק ושל הדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, המאמצות בעיקרן את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית (US GAAP); וכן הם אחראים לבקרה הפנימית הנחוצה בהתאם לקביעת הדירקטוריון וההנהלה על מנת לאפשר הכנת דוחות כספיים של הבנק ודוחות כספיים מאוחדים ללא הצגה מוטעית מהותית, בין שמקורה בתרמית או בטעות.

בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק והדוחות הכספיים המאוחדים, הדירקטוריון וההנהלה אחראים להעריך את יכולת הבנק להמשיך ולפעול כעסק חי, תוך מתן גילוי, ככל שנדרש, לעניינים הקשורים לעסק חי תוך יישום הנחת העסק החי, אלא אם הדירקטוריון וההנהלה מתכוונים לפרק או להפסיק את פעילות הבנק, או שאין להם חלופה מציאותית אחרת מלבד זאת.

חובות רואה החשבון המבקר לביקורת של הדוחות הכספיים של הבנק ושל הדוחות הכספיים המאוחדים

המטרות שלנו הן להשיג מידה סבירה של ביטחון כי הדוחות הכספיים של הבנק והדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם אינם כוללים הצגה מוטעית מהותית, בין שמקורה בתרמית או בטעות, ולתת דוח רואה החשבון המבקר הכולל את חוות דעתנו. מידה סבירה של ביטחון היא רמה גבוהה של ביטחון, אך היא אינה מהווה ערובה לכך שביקורת הנערכת בהתאם לתקני

¹ ענייני מפתח בביקורת מדווחים בהתאם לתקן ביקורת 701 של לשכת רואי חשבון בישראל בדבר "תקשור ענייני מפתח בביקורת בדוח רואה החשבון המבקר" (להלן - "תקן ביקורת 701").

² עניינים אלה כוללים עניינים קריטיים בביקורת (critical audit matters) כאמור בתקני ה-PCAOB בארצות הברית.

ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידי בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים תגלה תמיד הצגה מוטעית מהותית כאשר היא קיימת. הצגות מוטעות יכולות לנבוע מתרמית או מטעות והן נחשבות מהותיות אם, בנפרד או במצטבר, ניתן לצפות באופן סביר שהן ישפיעו על ההחלטות הכלכליות של משתמשים אשר התקבלו על בסיס דוחות כספיים של הבנק או על בסיס דוחות כספיים מאוחדים אלו.

בביקורת המבוצעת, לרבות הסתמכות על רואי חשבון מבקרים אחרים, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידי בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים, אנו מפעילים שיקול דעת מקצועי ושומרים על ספקנות מקצועית במהלך הביקורת. בנוסף אנו:

- מזהים ומעריכים את הסיכונים להצגה מוטעית מהותית בדוחות הכספיים של הבנק ובדוחות הכספיים המאוחדים, בין שמקורה בתרמית או בטעות, מתכננים ומבצעים נוהלי ביקורת במענה לאותם סיכונים, ומשיגים ראיות ביקורת נאותות ומספיקות על מנת לבסס חוות דעתנו. הסיכון של אי גילוי הצגה מוטעית מהותית הנובעת מתרמית גבוה יותר מהסיכון של אי גילוי הצגה מוטעית מהותית הנובעת מטעות, שכן תרמית עלולה להיות כרוכה בקנוניה, זיוף, השמטות מכוונות, מצג שווא בזדון או עקיפה של בקרה פנימית.
- משיגים הבנה של הבקרה הפנימית הרלוונטית לביקורת על מנת לתכנן נוהלי ביקורת מתאימים בנסיבות העניין.
- מעריכים את נאותות המדיניות החשבונאית שיושמה ואת סבירותם של האומדנים החשבונאיים והגילויים הקשורים אשר נעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה.
- מגיעים למסקנה בקשר לנאותות קביעת הדירקטוריון וההנהלה בדבר קיומה של הנחת העסק החי, וכן, בהתבסס על ראיות הביקורת אשר השגנו, האם קיימת אי ודאות מהותית הקשורה לאירועים או מצבים העלולים להטיל ספקות משמעותיים ביכולתו של הבנק להמשיך כעסק חי. אם הגענו למסקנה כי קיימת אי ודאות מהותית, נדרש מאיתנו להפנות את תשומת הלב בדוח רואה החשבון המבקר שלנו לגילויים הקשורים בדוחות הכספיים של הבנק ובדוחות הכספיים המאוחדים או, אם גילויים אלו אינם מספקים, לכלול שינוי מהנוסח האחיד בחוות דעתנו. מסקנותינו מבוססות על ראיות ביקורת אשר הושגו עד למועד דוח רואה החשבון המבקר שלנו. יחד עם זאת, אירועים או מצבים עתידיים עלולים לגרום לבנק שלא להמשיך לפעול כעסק חי.
- מעריכים את ההצגה בכללותה, המבנה והתוכן של הדוחות הכספיים של הבנק ושל הדוחות הכספיים המאוחדים, לרבות הגילויים, והאם הדוחות הכספיים של הבנק והדוחות הכספיים המאוחדים משקפים את העסקאות והאירועים העומדים בבסיסם באופן המשיג הצגה נאותה.
- משיגים ראיות ביקורת נאותות במידה מספקת בדבר העריכה של הדוחות הכספיים של הבנק ושל הדוחות הכספיים המאוחדים לרבות בדיקה כי כללי החשבונאות שיושמו בדוחות הכספיים שבוקרו על ידי רואי חשבון מבקרים אחרים תואמים לכללים אותם נוקט הבנק, כללי הדיווח לפיהם נערכו הדוחות שבוקרו על ידי רואי חשבון מבקרים אחרים

תואמים לחוקים והנחיות מחייבים החלים על הבנק וכן שכלל הנתונים הנדרשים לצורך האיחוד קבלו ביטוי נאות בדוחות הכספיים המאוחדים.

אנו מתקשרים עם הדירקטוריון וההנהלה, בין היתר, את ההיקף ועיתוי הביקורת המתוכננים וממצאי ביקורת משמעותיים, לרבות ליקויים משמעותיים בבקרה פנימית שרואה החשבון המבקר מזהה במהלך הביקורת.

כמו כן, אנו מספקים לדירקטוריון ולהנהלה הצהרה כי קיימנו את דרישות האתיקה הרלוונטיות בנוגע לאי תלותנו, וכן מתקשרים איתם את כל הקשרים ועניינים אחרים שעשויים להיחשב, באופן סביר, כמשפיעים על אי תלותנו, וכאשר רלוונטי, אמצעי הגנה שיושמו על מנת לבטל איומים מזוהים על אי תלותנו.

מתוך העניינים אשר תוקשרו, או שנדרש היה לתקשרם, עם הדירקטוריון וההנהלה קבענו את העניינים המשמעותיים ביותר בביקורת הדוחות הכספיים לתקופה השוטפת ולכן הם ענייני המפתח בביקורת. אנו מתארים עניינים אלו בדוח רואה החשבון המבקר שלנו, אלא אם הוראות חוק או רגולציה מונעות גילוי לצדדים חיצוניים לגבי אותו עניין.

פיסקת קישור

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה- (PCAOB) Public Company Accounting Oversight Board בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 20X0, בהתבסס על [ציין את הקריטריונים של הבקרה, לדוגמא: "קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway (COSO) Commission"], והדוח שלנו מיום [תאריך הדוח, שצריך להיות זהה לתאריך הדוח על הדוחות הכספיים] כלל [כלול את אופי חוות הדעת].

השותף האחראי על הביקורת נשוא דוח רואה החשבון המבקר הבלתי תלוי הוא [שם].
[כאשר בוצעה ביקורת משותפת כל אחד ממשרדי רואי החשבון השותפים בביקורת יציינו את השותף האחראי על הביקורת]

[חתימת רואי החשבון המבקרים]

מכהנים כרואי החשבון המבקרים של הבנק משנת 19XX
[כאשר בוצעה ביקורת משותפת כל אחד ממשרדי רואי החשבון השותפים בביקורת יציינו את השנה שממנה הם התחילו להיות רואי החשבון המבקרים של הבנק]

[שם העיר בה פועלים משרדי רואי החשבון המבקרים של השותפים האחראים על הביקורת]

[תאריך]

תוספת ב' - ביאורים לדוגמא לדוחות הכספיים

ביאור 1 - כללי (הכולל את עיקרי המדיניות החשבונאית)

יש לתת גילוי למדיניות החשבונאית שנבחרה בנושאים הבאים :

- עקרונות הדיווח הכספי (בהתאם למתכונת לדוגמה בעמוד 9.1-639).
- בסיס ההערכה הכללי (כללי דיווח בסכומים מדווחים בהתאם לתקן 12).
- מטבע חוץ והצמדה.
- מדיניות איחוד הדוחות הכספיים.
- מדיניות קיזוז נכסים והתחייבויות.
- העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.
- השקעות ביחידות מוחזקות, לרבות "הפרש מקורי".
- איחוד חברות נכסים וחברות שירות.
- מכשירים נגזרים ופעילויות גידור.
- ניירות ערך המוחזקים לפדיון, ניירות ערך הזמינים למכירה וניירות ערך למסחר.
- בסיס ההערכה של הרכוש הקבוע (עלות או הערכה חדשה) וכן מדיניות ההפחתה של הרכוש הקבוע.
- פעולות של פיתוח נכסים, תיקון נכסים וחידושם.
- פעולות שכירה, חכירה ושכר-מכר.
- בסיס הערכה של נכסים בלתי מוחשיים, מדיניות ההפחתה שלהם ונסיבות היווצרותם.
- שיעור הפחתת הוצאות נידחות ונסיבות היווצרותן.
- ירידת ערך נכסים.
- מסים נידחים.
- התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות.
- הטבות לעובדים
- עסקאות תשלום מבוסס מניות.
- שיטת חישוב ההטבה בגין הנפקה לעובדים ותקופת זקיפתה לדוח רווח והפסד.
- שיטת חישוב ההטבות הגלומות בעסקאות עם בעלי שליטה ועם תאגידים שבשליטת התאגיד הבנקאי ואופן הטיפול בהן בדוחות הכספיים.
- בסיס ההכרה בהכנסות (לרבות אופן זקיפת ההכנסות וההוצאות בגין מכשירים פיננסיים)
- חובות לא צוברים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי
- סיווג חובות כלא צוברים, חזרה לצבירת ריבית.
- הכרה בהכנסות ריבית על חובות לא צוברים, לרבות אופן הרישום של תקבולי מזומן.
- קביעת מצב הפיגור של חובות.
- מדיניות ההפרשה להפסדי אשראי (תוך התייחסות נפרדת למכשירי אשראי חוץ מאזניים).
- מחיקה חשבונאית של חובות.
- עיקרי השיטה לחישוב הרווח למניה.
- שיטת עריכת הדוח על תזרימי המזומנים (סוגי זרימות שהוצגו נטו, פריטים שנכללו בהגדרת "מזומנים").
- דרך היוון של הוצאות שהונו.

ביאור 1 - כללי (הכולל את עיקרי המדיניות החשבונאית) (המשך)

מתכונת לדוגמה - עקרונות הדיווח בביאור עיקרי המדיניות החשבונאית
הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו (להלן הוראות המפקח על הבנקים).
הוראות המפקח על הבנקים מאמצות בעיקרן את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית (US GAAP).

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית

התאגיד הבנקאי			המאוחד			
19X-2	19X-1	19X0	19X-2	19X-1	19X0	
סכומים מדווחים במיליוני שקלים חדשים						
0	0	0	0	0	0	א. הכנסות ריבית *
0	0	0	0	0	0	מאשראי לציבור
0	0	0	0	0	0	מאשראי לממשלה
0	0	0	0	0	0	מפיקדונות בבנקים
0	0	0	0	0	0	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
0	0	0	0	0	0	מניירות ערך שנשאלו או נרכשו
0	0	0	0	0	0	במסגרת הסכמי מכר חוזר
0	0	0	0	0	0	מאיגרות חוב **
0	0	0	0	0	0	מנכסים אחרים
0	0	0	0	0	0	סך כל הכנסות הריבית
0	0	0	0	0	0	ב. הוצאות ריבית *
0	0	0	0	0	0	על פיקדונות הציבור
0	0	0	0	0	0	על פיקדונות הממשלה
0	0	0	0	0	0	על פיקדונות מבנק ישראל וממזומנים
0	0	0	0	0	0	על פיקדונות מבנקים
0	0	0	0	0	0	על ניירות ערך שהושאלו או נמכרו
0	0	0	0	0	0	במסגרת הסכמי רכש חוזר
0	0	0	0	0	0	על איגרות חוב
0	0	0	0	0	0	על התחייבויות אחרות
0	0	0	0	0	0	סך כל הוצאות הריבית
0	0	0	0	0	0	סך הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו
0	0	0	0	0	0	ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית
0	0	0	0	0	0	הכנסות ריבית ***
0	0	0	0	0	0	הוצאות ריבית ***
0	0	0	0	0	0	ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאיגרות חוב
0	0	0	0	0	0	מוחזקות לפדיון
0	0	0	0	0	0	זמינות למכירה
0	0	0	0	0	0	למסחר
0	0	0	0	0	0	סה"כ כולל בהכנסות ריבית

* כולל השפעת יחסי גידור.

** כולל ריבית בגין איגרות חוב מגובות משכנתאות בסך של XX מיליוני ש"ח (בשנת 19X-1 - XX מיליוני ש"ח ובשנת 19X-2 - XX מיליוני ש"ח).

*** פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א ו-ב.

8. התבססות על מידע קיים בהוראות אחרות:
 בחלקים אחרים של הוראות הדיווח לציבור, כללי החשבונאות המקובלים בישראל או הוראות הדיווח לפיקוח על הבנקים, קיימות דרישות דיווח המקבילות לדרישות מסוימות של הוראה זו. כדי להקל על יישום ההוראה, נכללו לצד דרישות גילוי כמותיות מסוימות בהוראה הערות, המפנות לגילוי ספציפי שנדרש לפי חלקים אחרים בהוראות הקיימות, עליו ניתן להתבסס לצורך עמידה בדרישות הגילוי של הוראה זו. תאגיד בנקאי רשאי להתבסס על מידע קיים כדי לעמוד בדרישות הוראה זו, ובלבד שישקול האם נדרש לתת גילוי למידע נוסף כדי לעמוד בדרישות הוראה זו. מובהר כי תאגיד בנקאי אינו רשאי להסתפק בהפניה לגילוי שניתן במקומות אחרים בדוח השנתי, ועליו לתת את המידע הנדרש גם במסגרת הדוח.
9. תדירות ועיתוי הגילויים:
 א. דרישות הגילוי הכמותיות והאיכותיות שנקבעו בהוראה זו ידווחו בהתאם לתדירות שנקבעה לגבי כל אחת מהדרישות.
 ב. במקרים מסוימים הנהלת התאגיד הבנקאי עשויה לקבוע כי התרחש שינוי משמעותי (significant change), כך שהסכומים שדווחו לאחרונה אינם משקפים יותר את הלימות ההון של הבנק ופרופיל הסיכונים שלו. במקרים כאמור, בנק צריך לגלות את האופי הכללי של שינויים אלה ולתאר בקצרה כיצד הם צפויים להשפיע על הגילוי בעתיד. הגילוי חייב להינתן במועד המוקדם ביותר המעשי (as soon as practicable), לאחר הקביעה כי התרחש אירוע משמעותי.
10. הבטחת נאותות (Assurance) נתונים
 א. המידע שמסופק על ידי תאגידים בנקאיים לפי הוראה זו חייב להיות נתון, לכל הפחות, לאותה רמה של תהליכי סקירה ובקרה פנימית של המידע שנמסר על ידי תאגידים בנקאיים בדיווח כספי אחר (כלומר, רמת הבטחת הנאותות (assurance) חייבת להיות זהה לזו של המידע שנמסר בדוח הדירקטוריון וההנהלה שבדוח לציבור).
 ב. תאגידים בנקאיים נדרשים להתוות מדיניות גילוי למידע שנדרש לפי הוראה זו, שתאפשר על ידי הדירקטוריון, שתקבע את הבקורות הפנימיות ואת הנהלים למתן גילוי למידע זה. עקרונות המדיניות יתוארו בתמציתיות בדוח הנפרד השנתי. הדירקטוריון וההנהלה הבכירה אחראים על הקמה ושמירה של בקרה פנימית אפקטיבית בנוגע לגילוי על מידע כספי, לרבות הגילויים הנדרשים בהוראה זו. עליהם גם לוודא שיערך תהליך נאות של בחינת הגילויים. בהתאם לסעיף 7 לעיל, הדוח הנפרד ייחתם על ידי המנהל הכללי, יו"ר הדירקטוריון ומנהל הסיכונים הראשי.
 ג. בהתאם להוראות הדיווח לציבור יש לכלול בדוח שנתי ובדוח רבעוני של תאגיד בנקאי הצהרות לגבי גילוי של המנכ"ל ושל החשבונאי הראשי / החשב של התאגיד הבנקאי. הצהרות אלו מתייחסות, בין היתר, לגילוי שנדרש לכלול בדוח שנתי ובדוח רבעוני לציבור בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, לרבות הגילוי שנדרש לפי הוראה זו. כאמור בביאור 1 לדוחות הכספיים, הוראות המפקח על הבנקים מאמצות בעיקרן את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית (US GAAP).
11. מידע חסוי (confidential) ומידע פרטי (proprietary)
 דרישות הגילוי בהוראה זו יוצרות איזון נאות בין הצורך בגילוי על מידע משמעותי לבין ההגנה על מידע חסוי ועל מידע פרטי. במקרים חריגים, גילוי של פריטי מידע מסוימים, חסויים או פרטיים, שנדרשים לפי הוראה זו, עלול לחשוף את מצבו של התאגיד הבנקאי או להפר את התחייבויותיו החוקיות. במקרים אלה, תאגיד בנקאי אינו נדרש לתת גילוי לפריטים ספציפיים אלה, אך עליו

לגלות במקום זאת מידע כללי רב יותר לגבי נושא דרישת הגילוי. עליו גם להבהיר בהסבר המילולי לדרישות הגילוי את העובדה שלא ניתן גילוי לפריטי מידע ספציפיים ואת הסיבות לכך.

12. היקף הגילויים

הגילויים צריכים לתאר את הפעילויות העיקריות של התאגיד הבנקאי ואת כל הסיכונים המשמעותיים, תוך התבססות על נתונים ומידע רלבנטיים. יינתן תיאור על שינויים משמעותיים בחשיפות הסיכון בין תקופות דיווח, תוך הסבר נאות של ההנהלה. הגילויים צריכים לכלול מידע איכותי ומידע כמותי מספק על התהליכים והנהלים של התאגיד הבנקאי לצרכי זיהוי, מדידה וניהול סיכונים אלה. רמת הפירוט של גילויים אלה תהיה מידתית בהתאם למורכבותו של התאגיד הבנקאי.

על מנת לסייע למשתמשים להבין בצורה טובה יותר את הסיבולת לסיכון/תיאבון לסיכון של התאגיד הבנקאי, הגילויים צריכים להיות גמישים בצורה שתאפשר לשקף את האופן שבו ההנהלה הבכירה והדירקטוריון מעריכים ומנהלים סיכונים ואסטרטגיה באופן פנימי בארגון.

13. משמעותיות (meaningful) הגילויים למשתמשים

על הגילויים להדגיש את הסיכונים העיקריים שהתאגיד הבנקאי חשוף אליהם, לרבות מידע שעשוי לקבל תשומת לב מהשוק. כאשר משמעותי, יש לתת קישור לפריט במאזן או בדוח רווח והפסד. יש להימנע ממתן גילויים שאינם מוסיפים ערך להבנת המשתמשים או שאינם מוסרים מידע מועיל. בנוסף, מידע שכבר אינו משמעותי או רלבנטי למשתמשים, יוסר. האמור בסעיף זה יחול, למעט אם צוין אחרת.

14. עקביות לאורך זמן

הגילויים יהיו עקביים לאורך זמן כדי לאפשר למחזיקי עניין מרכזיים לזהות מגמות בפרופיל הסיכונים של התאגיד הבנקאי בכל ההיבטים המשמעותיים של עסקיו. תוספות, מחיקות ושינויים משמעותיים אחרים בגילויים ביחס לדוחות קודמים, לרבות אלה שנובעים מהתפתחויות שייחודיות לתאגיד הבנקאי, התפתחויות פיקוחיות או התפתחויות בשוק, יודגשו ויוסברו.

15. מתכונות גילוי ולוחות

דרישות הגילוי יוצגו בצורת מתכונות גילוי (templates) או בצורת לוחות (tables). יש למלא את מתכונות הגילוי בנתונים כמותיים בהתאם להגדרות שניתנו. הלוחות קשורים בדרך כלל לדרישות גילוי על מידע איכותי, אך גם מידע כמותי נדרש במקרים מסוימים. תאגידים בנקאיים רשאים לבחור את הפורמט המועדף עליהם בהצגת המידע שנדרש בלוחות. בהתאם לסעיף 13 לעיל, המידע שנמסר במתכונות הגילוי ובלוחות צריך להיות משמעותי למשתמשים. דרישות הגילוי במסמך זה שמחייבות את התאגידים הבנקאיים לבצע הערכה (assessment) יצוינו במפורש. בעת הכנת הלוחות ומתכונות הגילוי, תאגיד בנקאי נדרש לבחון מהי התחולה של דרישת הגילוי. אם תאגיד בנקאי סבור כי המידע הנדרש במתכונות הגילוי או בלוח לא יהיה משמעותי למשתמשים, לדוגמה בשל העובדה שהחשיפות וסכומי נכסי סיכון משוקללים (RWA) נחשבים בלתי מהותיים (immaterial), הוא רשאי לבחור לא לתת גילוי על חלק או על כל המידע המתבקש. במקרים כאלה, עם זאת, יידרש התאגיד הבנקאי לנמק בהסבר מילולי מדוע הוא סבור שהמידע האמור אינו משמעותי למשתמשים. עליו לתאר את התיקים (portfolios) שלא נכללו בדרישת הגילוי ואת הסכום הכולל של נכסי הסיכון המשוקללים שמייצגים תיקים אלה. האמור בסעיף זה אינו חל על מתכונות גילוי ולוחות בהם מצוין אחרת.

מידע פיקוחי נוסף**תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו**

1. תאגיד בנקאי וסולק יכללו בדוח נפרד (להלן - הדוח הנפרד) באתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי את המידע שנדרש לפי הוראה זו. לצורך יישום הוראה זו על ידי סולק, כל התייחסות שקיימת בהוראה לתאגיד בנקאי תחול גם על הסולק. תצוין על כריכת הדוח השנתי לציבור הכתובת המדויקת בתוך אתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי, שבה נמצא הדוח הנפרד.
2. המידע שנדרש בהוראה זו כולל דרישות גילוי שפורסמו על ידי וועידת באזל במסמך שפרסמה בחודש יוני 2012 בדבר "דרישות גילוי על הרכב ההון"¹.
3. הדוח הנפרד ייחתם בידי יו"ר הדירקטוריון והמנהל הכללי בהתאם לאמור בפרק 610 בהוראות הדיווח לציבור וכן בידי מנהל הסיכונים הראשי.
4. בנוסף לאמור לעיל, תאגיד בנקאי החייב בדיווח לפי חוק ניירות ערך, יפרסם את הדוח הנפרד גם בדיווח אלקטרוני (כהגדרת מונח זה בחוק ניירות ערך) של התאגיד הבנקאי, ויתאים את נוסח ההערה על כריכת הדוח לציבור.
5. דרישות הגילוי בהוראה זו יחולו על בסיס מאוחד.

מהותיות

6. תאגיד בנקאי יתן גילוי מלא לפרטים הנדרשים לפי הוראה זו, ללא הבאה בחשבון של שיקולי מהותיות.

תדירות

7. יש לתת גילוי לפי דרישות הגילוי הכמותיות שנקבעו בהוראה זו על בסיס רבעוני, וגם באופן שוטף בהתאם להנחיות האמורות בדרישות הגילוי.

מידע חסוי (confidential) ומידע פרטי (proprietary)

8. דרישות הגילוי בהוראה זו יוצרות איזון נאות בין הצורך בגילוי משמעותי לבין הגנה על מידע חסוי ומידע פרטי. מידע פרטי כולל מידע (לדוגמה לגבי מוצרים או מערכות), שאם יהיה בידי מתחריו של תאגיד בנקאי, יפגע שווי ההשקעה שלו במוצרים/במערכות אלה, ולפיכך יתערער מעמדו התחרותי. לעתים קרובות מידע לגבי לקוחות הוא חסוי, בשל תנאי שנקבע בהסכם משפטי או ביחסים עם צד נגדי. רק במקרים נדירים (rare) גילוי של פריטי מידע מסוימים הנדרשים בהתאם להוראה זו, עלול לגרום לתאגיד הבנקאי לחשוף מידע חסוי ומידע פרטי. במקרים נדירים אלו, במידה והתאגיד הבנקאי סבור כי גילוי מידע מסחרי או כספי מסויים עלול לפגוע (prejudice) בצורה חמורה (seriously) במצב של התאגיד הבנקאי, כתוצאה מכך שמידע פרטי או חסוי באופיו יהפוך לזמין לציבור, התאגיד הבנקאי אינו נדרש לתת גילוי לפריטים ספציפיים אלה, אבל עליו לתת יותר גילוי למידע כללי לגבי נושא דרישת הגילוי, יחד עם העובדה והסיבה לכך שלא ניתן גילוי לפריטים ספציפיים של מידע. פטור מוגבל זה מתייחס רק לגילוי

¹ Basel Committee on Banking Supervision, Composition of capital disclosure requirements, June 2012

שנדרש לפי הוראה זו ואינו מתייחס לגילוי שנדרש לפי חלקים אחרים של הוראות הדיווח לציבור, כללי חשבונאות מקובלים בישראל או כל דין.

דרישות הגילוי

9. הסעיפים הבאים קובעים בצורה טבלאית את דרישות הגילוי שנקבעו בהוראה זו, אשר יחולו על דוחות שנתיים ורבעוניים של תאגידים בנקאיים. הגדרות והסברים נוספים נכללו בסדרות של הערות שוליים.

עיקרון גילוי כללי

10. תאגיד בנקאי נדרש לקבוע מדיניות גילוי פורמאלית, שאושרה על ידי הדירקטוריון. המדיניות תתייחס לגישת התאגיד הבנקאי לקביעה איזה גילוי יינתן לרבות לבקורות הפנימיות על תהליך הגילוי. הדירקטוריון והנהלת התאגיד הבנקאי אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית אפקטיבית (effective) על הדיווח הכספי, לרבות על הגילוי הנדרש על פי הוראה זו. בנוסף, תאגיד בנקאי נדרש ליישם תהליך להערכת נאותות הגילוי, כולל תיקוף (validation) של הגילויים והתדירות שלהם.

בהתאם להוראות הדיווח לציבור יש לכלול בדוח שנתי ובדוח רבעוני של תאגיד בנקאי הצהרות לגבי גילוי של המנכ"ל ושל החשבונאי הראשי / החשב של התאגיד הבנקאי. הצהרות אלו מתייחסות, בין היתר, לגילוי שנדרש לכלול בדוח שנתי ובדוח רבעוני לציבור בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, לרבות הגילוי שנדרש לפי הוראה זו. כאמור בביאור 1 לדוחות הכספיים, הוראות המפקח על הבנקים מאמצות בעיקרן את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית (US GAAP).

תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו

11. תאגיד בנקאי נדרש לתת מידע תמציתי לגבי המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחי שהונפקו, אשר יוצג בטבלה כמפורט בנספח 1. לפי העניין, על התאגיד הבנקאי לתת גילוי על המצב הנוכחי של מכשירי ההון, אשר יעודכן באופן שוטף כך שאם התאגיד הבנקאי הנפיק או פרע מכשיר הוני, או שכאשר ישנו פדיון, המרה, מחיקה או שינוי אחר מהותי באופי של מכשיר הוני קיים, הטבלה לאחר אירוע זה תהיה מעודכנת. מובהר כי אין צורך בגילוי מספרים השוואתיים.

12. בנוסף תאגיד בנקאי נדרש לתת גילוי נוסף שיכלול גילוי מלא לכל ההתניות והתנאים (full terms and conditions) של כל המכשירים הנכללים בהון הפיקוחי.

הצהרה לגבי גילוי

בדוח רבעוני של תאגיד בנקאי, לאחר דוח הדירקטוריון וההנהלה הרבעוני, תתווסף הצהרה לגבי גילוי בדוחות רבעוניים של תאגידים בנקאיים כלהלן:

הצהרה (certification)

אני, [שם האדם המצהיר], מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של [שם התאגיד הבנקאי] (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום XX.XX.XX (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי¹. וכן:
- (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים², בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
- (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. כאמור בביאור 1 לדוחות הכספיים השנתיים, הוראות המפקח על הבנקים מאמצות בעיקרן את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית (US GAAP);
- (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
- (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן

¹ כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה".

* תאגיד בנקאי יכלול בדוח הרבעוני (למרחץ, יוני וספטמבר) הצהרות נפרדות של המנכ"ל ושל החשבונאי הראשי / החשב של הבנק או של אדם המבצע בפועל אותו תפקיד. ההצהרה הנדרשת, שתיכלל בדוח הרבעוני של הבנק, חייבת להיות בדיוק לפי המתכונת דלעיל. כל שינוי בנוסח של ההצהרה מחייב תאום מראש עם הפיקוח על הבנקים.

** בבנק שאין לו תאגידים מאוחדים, בסעיף 4 במקום המילים "לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים" יבוא "מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק".

5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון*** של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

[חתימה]

[תאריך]

[שם ותפקיד]

*** כאשר מתאים, במקום "ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון" ירשם: "לוועדת הביקורת ולוועדת ניש לזהות את שם הוועדה) של הדירקטוריון", אם היא ממלאת תפקידים דומים.

דוח רואה החשבון המבקר - דוחות כספיים רבעוניים מאוחדים

דוח רבעוני של תאגיד בנקאי, מיד לאחר הצהרה לגבי גילוי, יכלול דוח סקירה של רואה החשבון המבקר לגבי דוחות כספיים הרבעוניים. להלן דוגמה למתכונת הדוח:

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק לדוגמא בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק לדוגמא בע"מ וחברות בנות שלו (להלן – "הבנק"), הכולל את מאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 31 במרס 20X0 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. הדירקטוריון וההנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי לתקופת הביניים התמציתי של חברות מאוחדות אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ- % _____ מכלל הנכסים המאוחדים ליום 31 במרס 20X0, והכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכלולים בדוחות רווח והפסד מאוחדים מהווים כ- % _____ מכלל ההכנסות במאוחד מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. כמו כן, לא סקרנו את המידע הכספי לתקופת הביניים התמציתי של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני אשר ההשקעה בהן הינה כ- % _____ מיליוני ש"ח ליום 31 במרס 20X0 וחלקו של הבנק ברווחיהן הינו כ- % _____ מיליוני ש"ח לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. המידע הכספי לתקופת הביניים התמציתי של אותן חברות נסקר על ידי רואי חשבון אחרים שדוחות הסקירה שלהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת למידע הכספי בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה (ישראל) 2410 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישמו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו (להלן – "הוראות המפקח על הבנקים").

כאמור בביאור 1 למידע הכספי, הוראות המפקח על בנקים מאמצות בעיקרן את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב (US GAAP).

[חתימת רואה החשבון המבקר]

[תאריך]

בדוח שנתי של הסולק, לאחר דוח הדירקטוריון וההנהלה, תתוסף הצהרה לגבי גילוי בדוחות שנתיים של סולקים כלהלן:

הצהרה (certification)*

אני, [שם האדם המצהיר], מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של [שם הסולק] לשנת 200X (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הסולק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בסולק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי¹. וכן:
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לסולק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בסולק ובאותם תאגידים**, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. כאמור בביאור 1 לדוחות הכספיים, הוראות המפקח על הבנקים מאמצות בעיקרן את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית (US GAAP);
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הסולק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי; וכן

¹ כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה" (פרק 620).

* סולק יכול לדוח השנתי הצהרות נפרדות של המנכ"ל ושל החשבונאי הראשי / החשב של הסולק או של אדם המבצע בפועל אותו תפקיד. ההצהרה הנדרשת, שתיכלל בדוח השנתי של הסולק, חייבת להיות בדיוק לפי המתכונת דלעיל. כל שינוי בנוסח של ההצהרה מחייב תאום מראש עם הפיקוח על הבנקים.

** בסולק שאין לו תאגידים מאוחדים, בסעיף 4 במקום המילים "לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בסולק ובאותם תאגידים" יבוא "מובא לידיעתנו על ידי אחרים בסולק".

5. אני ואחרים בסולק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון*** של הסולק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי :

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הסולק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

[חתימה]

[תאריך]

[שם ותפקיד]

*** כאשר מתאים, במקום "ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון" ירשם: "לוועדת הביקורת ולוועדת (יש לזהות את שם הוועדה) של הדירקטוריון", אם היא ממלאת תפקידים דומים."

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

1. לדוח שנתי של הסולק יצורף, לאחר ההצהרה לגבי גילוי, דוח הדירקטוריון והנהלת הסולק בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי, אשר יכלול:
 - א. הצהרה בדבר אחריות הדירקטוריון וההנהלה לקביעתה ולקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי של הסולק.
 - ב. הצהרה המציינת את מסגרת העבודה ששימשה את ההנהלה לצורך ההערכה הנדרשת של אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הסולק.
 - ג. הערכת ההנהלה בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי לסוף שנת הדיווח, לרבות הצהרה האם הבקרה הפנימית על דיווח כספי אפקטיבית, או שאינה אפקטיבית.

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי חייב לכלול גילוי של כל "חולשה מהותית" בבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי שזוהתה על ידי ההנהלה. ההנהלה אינה רשאית להסיק כי הבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי אפקטיבית, אם יש חולשה מהותית אחת או יותר בבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי, וכן

 - ד. הצהרה כי רואה החשבון המבקר שביקר את הדוחות הכספיים הכלולים בדוח השנתי, המציא דוח בדבר בקרה פנימית של הסולק על דיווח כספי.
2. כאשר הנהלת הסולק סבורה כי הבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי למועד הדיווח הינה אפקטיבית, דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי יערך בהתאם למתכונת המפורטת להלן.

כאשר הנהלת הסולק סבורה כי הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי למועד הדיווח אינה אפקטיבית, דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי יערך בהתאם למתכונת המפורטת להלן בהתאמות המתחייבות.
3. על הסולק לשמור ראיות, לרבות תיעוד, על מנת לספק תמיכה סבירה להערכת ההנהלה בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של [שם סולק] אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הסולק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הסולק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. כאמור בביאור 1, הוראות המפקח על הבנקים, מאמצות בעיקרן את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית (US GAAP). ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים, ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הסולק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי ליום 31.12.XX, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של [תצויין מסגרת הבקרה הפנימית – לדוגמה ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO)]. בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31.12.XX, הבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי ליום 31.12.XX בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הסולק [שם משרד רואי החשבון], כפי שצויין בדוח שלהם בעמוד מספר [יצויין מספר העמוד בו מופיע דוח רואה החשבון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי] אשר בו נכללה חוות דעת [תצויין אופי חוות הדעת] בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי ליום 31.12.XX.

יו"ר הדירקטוריון (שם) (חתימה)

מנהל כללי (שם) (חתימה)

חשבונאי ראשי (תואר) (שם) (חתימה)

תאריך אישור הדוח:

הערה:

כאשר נושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים לעניין הדוח הכספי מקיים את הוראות ניהול בנקאי תקין 305 "חשבונאי ראשי", יחתום החשבונאי הראשי ויצוין תוארו.

סולק בע"מ וחברות מאוחדות שלו

דוחות רואה החשבון המבקר

1. דוח רואה החשבון המבקר - בקרה פנימית על דיווח כספי

בדוח שנתי של סולק, מיד לאחר דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי, יתווסף דוח של רואה החשבון המבקר – בקרה פנימית על דיווח כספי. להלן דוגמא למתכונת הדוח:

דוח רואה החשבון המבקר הבלתי תלוי לבעלי המניות של [שם סולק] בע"מ בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של [שם הסולק] וחברות בנות (להלן ביחד "הסולק") ליום 31 בדצמבר 20X0, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן "COSO")¹. הדירקטוריון וההנהלה של הסולק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הסולק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight (PCAOB) Board בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון אם קויימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של סולק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. כאמור בביאור 1 לדוחות הכספיים, הוראות המפקח על הבנקים מאמצות בעיקרן את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית (US GAAP). בקרה פנימית על דיווח כספי של סולק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הסולק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של בטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הסולק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של הסולק; ו- (3) מספקים מידה סבירה של בטחון לגבי מניעה או גילוי במועד

¹ אם הביקורת נערכה בהתבסס על מודל בקרה פנימית שאינו COSO, יש להתייחס בדוח זה למודל הבקרה הרלבנטי.

של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הסולק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הסולק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על הדיווח הכספי ליום 31 בדצמבר 20X0, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שישומם בביקורת של הסולקים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים – של הסולק ומאוחדים - לימים 31 בדצמבר 20X0 ו-20X-1 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 20X0, והדוח שלנו מיום ב __ 20X1, כלל חוות דעת ללא שינוי מהנוסח האחיד על אותם דוחות כספיים¹.

[חתימת רואה החשבון המבקר]

[תאריך]

¹ אם דוח רואה החשבון המבקר על הדוחות הכספיים כלל חוות הכוללת שינוי מהנוסח האחיד, תותאם הסיפא של משפט זה כך שתציין את ההסתייגות ותתאר אותה.

אם דוח רואה החשבון המבקר על הדוחות הכספיים כלל פסקת הדגש (הפניית תשומת לב), יתווספו בסוף משפט זה המילים הבאות: "... וכן הפניית תשומת לב בדבר [תיאור קצר וברור של העניין נשוא פיסקת הדגש, כגון: השפעת היישום לראשונה של תקן דיווח כספי חדש]".

סולק בע"מ וחברות מאוחדות שלו

2. דוח רואה החשבון המבקר - דוחות כספיים שנתיים

בדוח שנתי של הסולק, מיד לאחר דוח רואה החשבון המבקר בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי, תיכלל חוות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי דוחות כספיים שנתיים. להלן דוגמא למתכונת הדוח:

דוח רואה החשבון המבקר הבלתי תלוי לבעלי המניות של הסולק¹ - דוחות כספיים שנתיים

חוות דעת

ביקרנו את הדוחות הכספיים המאוחדים של הסולק לדוגמה בע"מ (להלן – הסולק) הכוללים את המאזנים של הסולק לימים 31 בדצמבר, 20X0 ו- 20X-1 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים – של הסולק ומאוחדים – לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 20X0 ואת הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים, לרבות עיקרי המדיניות החשבונאית.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן הכוללים באיחוד מהווים כ- _____% וכ- _____% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר, 20X0 ו- 20X-1, בהתאמה, והכנסותיהן הכלולות באיחוד מהוות כ- _____%, כ- _____% וכ- _____% מסך כל ההכנסות במאוחד לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 20X0, 20X-1 ו- 20X-2, בהתאמה. כמו כן, לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות כלולות אשר ההשקעה בהן הינה כ- _____ מיליוני ש"ח וכ- _____ מיליוני ש"ח לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 20X0 ו- 20X-1 בהתאמה, וחלקה של הקבוצה ברווחיהן הינו כ- _____ מיליוני ש"ח, כ- _____ מיליוני ש"ח וכ- _____ מיליוני ש"ח לשנים שנסתיימו בימים 31 בדצמבר 20X0, 20X-1 ו- 20X-2 בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון אחרים, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי – של הסולק ובמאוחד לימים 31 בדצמבר, 20X0 ו- 20X-1 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים – של הסולק ובמאוחד – לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 20X0, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו (להלן – "הוראות המפקח על הבנקים").

כאמור בביאור 1 לדוחות הכספיים, הוראות המפקח על הבנקים מאמצות בעיקרן את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית (US GAAP).

¹ דוגמה לנוסח ללא שינוי מהנוסח האחד של דוח רואה החשבון המבקר לגבי דוחות כספיים מאוחדים ודוחות כספיים של הסולק - הערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. הנוסח האחד מבוסס על תקן ביקורת(ישראל) 700 של לשכת רואי חשבון בישראל בהתאמות המתחייבות לסולק. מובהר כי אם יחולו בעתיד שינויים בנוסח של תקן ביקורת(ישראל) 700, רואי החשבון המבקרים של סולק יפעלו גם בהתאם לשינויים אלה.

בסיס לחוות הדעת

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג – 1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של הסולקים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. חובותינו על פי תקנים אלו מתוארות בפיסקת חובות רואה החשבון המבקר לביקורת של הדוחות הכספיים של הסולק ושל הדוחות הכספיים המאוחדים בדוח זה. אנו בלתי תלויים בסולק ובחברות המאוחדות שלו בהתאם להוראות הדין החלות בישראל בעניין אי תלות ומניעת ניגוד עניינים של רואה החשבון המבקר בישראל. כמו כן, קיימנו את חובות האתיקה האחרות שלנו בהתאם לחוק רואי חשבון, תשט"ו-1955, ותקנות מכוחו. אנו סבורים שראיות הביקורת אשר הושגו לרבות דוחות רואי חשבון המבקרים האחרים הן נאותות ומספיקות על מנת להוות בסיס לחוות דעתנו.

ענייני מפתח בביקורת¹

ענייני מפתח בביקורת המפורטים להלן הם העניינים אשר תוקשרו, או שנדרש היה לתקשרם, לדירקטוריון של הסולק ואשר, לפי שיקול דעתנו המקצועי, היו משמעותיים ביותר בביקורת הדוחות הכספיים המאוחדים לתקופה השוטפת. עניינים אלה כוללים, בין היתר, כל עניין אשר: (1) מתייחס, או עשוי להתייחס, לסעיפים או לגילויים מהותיים בדוחות הכספיים המאוחדים וכן (2) שיקול דעתנו לגביהם היה מאתגר, סובייקטיבי או מורכב במיוחד. לעניינים אלה ניתן מענה במסגרת ביקורתנו וגיבוש חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם. התקשור של עניינים אלה להלן אינו משנה את חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם ואין אנו נותנים באמצעותנו חוות דעת נפרדת על עניינים אלה או על הסעיפים או הגילויים שאליהם הם מתייחסים.

[יכלל תיאור של כל עניין מפתח בביקורת, בהתאם לתקן ביקורת 701. במסגרת תיאור ענייני המפתח בביקורת רואה החשבון המבקר יסדר את המידע כך שהוא יציג קודם את ענייני המפתח בביקורת המתיחסים לסעיפים או לגילויים מהותיים בדוחות הכספיים².]

חובות של הדירקטוריון וההנהלה לדוחות הכספיים של הסולק ולדוחות הכספיים המאוחדים

הדירקטוריון וההנהלה אחראים להכנה ולהצגה נאותה של הדוחות הכספיים של הסולק ולדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים המאמצות בעיקרן את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית (US GAAP); וכן הם אחראים לבקרה הפנימית הנחוצה בהתאם לקביעת הדירקטוריון וההנהלה על מנת לאפשר הכנת דוחות כספיים של הסולק ודוחות כספיים מאוחדים ללא הצגה מוטעית מהותית, בין שמקורה בתרמית או בטעות.

בהכנת הדוחות הכספיים של הסולק והדוחות הכספיים המאוחדים, הדירקטוריון וההנהלה אחראים להעריך את יכולת הסולק להמשיך ולפעול כעסק חי, תוך מתן גילוי, ככל שנדרש, לעניינים הקשורים לעסק חי תוך יישום הנחת העסק החי, אלא אם הדירקטוריון וההנהלה מתכוונים לפרק או להפסיק את פעילות הסולק, או שאין להם חלופה מציאותית אחרת מלבד זאת.

חובות רואה החשבון המבקר לביקורת של הדוחות הכספיים של הסולק ושל הדוחות הכספיים המאוחדים

המטרות שלנו הן להשיג מידה סבירה של ביטחון כי הדוחות הכספיים של הסולק והדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם אינם כוללים הצגה מוטעית מהותית, בין שמקורה בתרמית או בטעות, ולתת דוח רואה החשבון המבקר הכולל את חוות דעתנו. מידה סבירה של ביטחון היא רמה גבוהה של ביטחון, אך היא אינה מהווה ערובה לכך שביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של סולקים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים תגלה תמיד הצגה מוטעית מהותית כאשר היא קיימת. הצגות מוטעות יכולות לנבוע מתרמית או מטעות והן נחשבות מהותיות אם, בנפרד או במצטבר, ניתן לצפות באופן סביר שהן ישפיעו על ההחלטות הכלכליות של משתמשים אשר התקבלו על בסיס דוחות כספיים של הסולק או על בסיס דוחות כספיים מאוחדים אלו.

¹ ענייני מפתח בביקורת מדווחים בהתאם לתקן ביקורת 701 של לשכת רואי חשבון בישראל בדבר "תקשור ענייני מפתח בביקורת בדוח רואה החשבון המבקר" (להלן - "תקן ביקורת 701").

² עניינים אלה כוללים עניינים קריטיים בביקורת (critical audit matters) כאמור בתקני ה-PCAOB בארצות הברית.

בביקורת המבוצעת, לרבות הסתמכות על רואי חשבון מבקרים אחרים, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של סולקים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים, אנו מפעילים שיקול דעת מקצועי ושומרים על ספקנות מקצועית במהלך הביקורת. בנוסף אנו:

- מזהים ומעריכים את הסיכונים להצגה מוטעית מהותית בדוחות הכספיים של הסולק ובדוחות הכספיים המאוחדים, בין שמקורה בתרמית או בטעות, מתכננים ומבצעים נוהלי ביקורת במענה לאותם סיכונים, ומשיגים ראיות ביקורת נאותות ומספיקות על מנת לבסס חוות דעתנו. הסיכון של אי גילוי הצגה מוטעית מהותית הנובעת מתרמית גבוה יותר מהסיכון של אי גילוי הצגה מוטעית מהותית הנובעת מטעות, שכן תרמית עלולה להיות כרוכה בקנוניה, זיוף, השמטות מכוונות, מצג שווא בזדון או עקיפה של בקרה פנימית.
- משיגים הבנה של הבקרה הפנימית הרלוונטית לביקורת על מנת לתכנן נוהלי ביקורת מתאימים בנסיבות העניין.
- מעריכים את נאותות המדיניות החשבונאית שיושמה ואת סבירותם של האומדנים החשבונאיים והגילויים הקשורים אשר נעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה.
- מגיעים למסקנה בקשר לנאותות קביעת הדירקטוריון וההנהלה בדבר קיומה של הנחת העסק החי, וכן, בהתבסס על ראיות הביקורת אשר השגנו, האם קיימת אי ודאות מהותית הקשורה לאירועים או מצבים העלולים להטיל ספקות משמעותיים ביכולתו של הסולק להמשיך כעסק חי. אם הגענו למסקנה כי קיימת אי ודאות מהותית, נדרש מאיתנו להפנות את תשומת הלב בדוח רואה החשבון המבקר שלנו לגילויים הקשורים בדוחות הכספיים של הסולק ובדוחות הכספיים המאוחדים או, אם גילויים אלו אינם מספקים, לכלול שינוי מהנוסח האחד בחוות דעתנו. מסקנותינו מבוססות על ראיות ביקורת אשר הושגו עד למועד דוח רואה החשבון המבקר שלנו. יחד עם זאת, אירועים או מצבים עתידיים עלולים לגרום לסולק שלא להמשיך לפעול כעסק חי.
- מעריכים את ההצגה בכללותה, המבנה והתוכן של הדוחות הכספיים של הסולק ושל הדוחות הכספיים המאוחדים, לרבות הגילויים, והאם הדוחות הכספיים של הסולק והדוחות הכספיים המאוחדים משקפים את העסקאות והאירועים העומדים בבסיסם באופן המשיג הצגה נאותה.
- משיגים ראיות ביקורת נאותות במידה מספקת בדבר העריכה של הכספיים של הסולק ושל הדוחות הכספיים המאוחדים לרבות בדיקה כי כללי החשבונאות שיושמו בדוחות הכספיים שבוקרו על ידי רואי חשבון מבקרים אחרים תואמים לכללים אותם נוקט הסולק, כללי הדיווח לפיהם נערכו הדוחות שבוקרו על ידי רואי חשבון מבקרים אחרים תואמים לחוקים והנחיות מחייבים החלים על הסולק וכן שכלל הנתונים הנדרשים לצורך האיחוד קבלו ביטוי נאות בדוחות הכספיים המאוחדים.

אנו מתקשרים עם הדירקטוריון וההנהלה, בין היתר, את ההיקף ועיתוי הביקורת המתוכננים וממצאי ביקורת משמעותיים, לרבות ליקויים משמעותיים בבקרה פנימית שרואה החשבון המבקר מזהה במהלך הביקורת.

כמו כן, אנו מספקים לדירקטוריון ולהנהלה הצהרה כי קיימנו את דרישות האתיקה הרלוונטיות בנוגע לאי תלותנו, וכן מתקשרים איתם את כל הקשרים ועניינים אחרים שעשויים להיחשב, באופן סביר, כמשפיעים על אי תלותנו, וכאשר רלוונטי, אמצעי הגנה שיושמו על מנת לבטל איומים מזוהים על אי תלותנו.

מתוך העניינים אשר תוקשרו, או שנדרש היה לתקשרם, עם הדירקטוריון וההנהלה קבענו את העניינים המשמעותיים ביותר בביקורת הדוחות הכספיים לתקופה השוטפת ולכן הם ענייני המפתח בביקורת. אנו מתארים עניינים אלו בדוח רואה החשבון המבקר שלנו, אלא אם הוראות חוק או רגולציה מונעות גילוי לצדדים חיצוניים לגבי אותו עניין.

פיסקת קישור

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 20X0, בהתבסס על [ציין את הקריטריונים של הבקרה, לדוגמה: "קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO)", והדוח שלנו מיום [תאריך הדוח, שצריך להיות זהה לתאריך הדוח על הדוחות הכספיים] כלל [כלול את אופי חוות הדעת].

השותף האחראי על הביקורת נשוא דוח רואה החשבון המבקר הבלתי תלוי הוא [שם].
[כאשר בוצעה ביקורת משותפת כל אחד ממשרדי רואי החשבון השותפים בביקורת יצינו את השותף האחראי על הביקורת]

[חתימת רואי החשבון המבקרים]

מכהנים כרואי החשבון המבקרים של הסולק משנת 19XX.
[כאשר בוצעה ביקורת משותפת כל אחד ממשרדי רואי החשבון השותפים בביקורת יצינו את השנה שממנה הם התחילו להיות רואי החשבון המבקרים של הסולק]

[שם העיר בה פועלים משרדי רואי החשבון המבקרים של השותפים האחראים על הביקורת]
[תאריך]

ביאור 1 - כללי

- א. תיאור כללי של החברה: כגון, אך לא רק, שם החברה; שנת התאגדות; זיהוי בעלי שליטה בחברה; היותה של החברה תאגיד עזר על פי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981; וכד'.
ב. עקרונות הדיווח הכספי (בהתאם למתכונת לדוגמה בעמוד 9.1-639, בשינויים המחויבים).

ביאור 2 - כללי דיווח ועיקרי המדיניות החשבונאית

- יש לתת גילוי למדיניות החשבונאית שנבחרה בנושאים הבאים:
- הגדרות.
 - בסיס ההערכה הכללי (כללי דיווח בסכומים מדווחים בהתאם לתקן 12).
 - מטבע חוץ והצמדה.
 - מדיניות איחוד הדוחות הכספיים.
 - שימוש באומדנים.
 - מזומנים ופיקדונות בבנקים.
 - מדיניות קיזוז נכסים והתחייבויות.
 - העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.
 - השקעות ביחידות מוחזקות, לרבות "הפרש מקורי".
 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור.
 - ניירות ערך המוחזקים לפדיון, ניירות ערך הזמינים למכירה וניירות ערך למסחר.
 - חובות לא צוברים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי
 - סיווג חובות כלא צוברים, החזרה של חוב למצב צובר.
 - הכרה בהכנסות ריבית על חובות לא צוברים, לרבות אופן הרישום של תקבולי מזומן.
 - קביעת מצב הפיגור של חובות.
 - מדיניות ההפרשה להפסדי אשראי (תוך התייחסות נפרדת למכשירי אשראי חוץ מאזניים).
 - מחיקה חשבונאית של חובות.
 - הפרשה לנזקים.
 - חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי.
 - זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי.
 - הפרשה למבצעי מתנות (כולל הפרשה לנקודות / כוכבים).
 - הוצאות פרסום.
 - בסיס ההערכה של הרכוש הקבוע (עלות או הערכה חדשה) וכן מדיניות ההפחתה.
 - ירידת ערך נכסים.
 - פעולות של פיתוח נכסים, תיקון נכסים וחידושם.
 - הוצאות מחקר ופיתוח.
 - שיעור הפחתת הוצאות נדחות ורכוש לא מוחשי ונסיבות היווצרותם.
 - פעולות שכירה, חכירה ושכר-מכר.
 - מסים נידחים.
 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות.
 - פיצויי פרישה ופנסיה.
 - עסקאות תשלום מבוסס מניות.
 - שיטת חישוב ההטבות הגלומות בעסקאות עם בעלי שליטה ועם תאגידים שבשליטת החברה ואופן הטיפול בהן בדוחות הכספיים.
 - בסיס ההכרה בהכנסות (לרבות אופן זקיפת ההכנסות וההוצאות בגין מכשירים פיננסיים).
 - הכנסות מעסקאות בכרטיסי אשראי – גישת ברוטו או נטו.
 - עיקרי השיטה לחישוב הרווח למניה.
 - שיטת עריכת הדוח על תזרימי המזומנים (סוגי זרימות שהוצגו נטו, פריטים שנכללו בהגדרת "מזומנים").
 - דרך היוון של הוצאות שהונו.
 - דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן.
 - מגזרי פעילות.
 - הצגה מחדש.
 - השפעת תקני חשבונאות חדשים בתקופה שלפני יישומם.

נספחים לדוח הדירקטוריון וההנהלה הרבעוני

הנספחים לדוח הדירקטוריון וההנהלה ישולבו בפרקים הרלוונטיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה כמפורט להלן ויערכו בהתאם למתכונת המפורטת בדוח הדירקטוריון וההנהלה השנתי, בהתאמות הנדרשות.

נספחים פרק ב'

1. נספח 1 – נתונים כמותיים על פעילות בכרטיסי אשראי ;

נספחים לפרק ג'

2. נספח 2 – סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים ;

3. נספח 3 – חשיפה למדינות זרות ;

4. נספח 4 – סיכון ריבית – מידע כמותי המבוסס על ניתוח רגישות ;

5. בטל.

נספח א' 1 - הצהרה לגבי גילוי

בדוח רבעוני של סולק, אחרי דוח הדירקטוריון וההנהלה הרבעוני, תתווסף הצהרה לגבי גילוי בדוחות רבעוניים של סולקים כלהלן:

הצהרה (certification)*

אני, [שם האדם המצהיר], מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של [שם הסולק] לרבעון שהסתיים ביום XX.XX.XX (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הסולק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בסולק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי². וכן:
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לסולק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בסולק ובאותם תאגידים** , בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק בטחון סביר לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. כאמור בביאור 1 לדוחות הכספיים השנתיים, הוראות המפקח על הבנקים מאמצות בעיקרן את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית (US GAAP);
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הסולק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי; וכן

1
*
**
כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה" (פרק 620).
סולק יכלול בדוח הרבעוני (למרץ, יוני וספטמבר) הצהרות נפרדות של המנכ"ל ושל החשבונאי הראשי / החשב של הסולק או של אדם המבצע בפועל אותו תפקיד. ההצהרה הנדרשת, שתיכלל בדוח הרבעוני של הסולק, חייב להיות בדיוק לפי המתכונת דלעיל. כל שינוי בנוסח של ההצהרה מחייב תאום מראש עם הפיקוח על הבנקים.
בסולק שאין לו תאגידים מאוחדים, בסעיף 4 במקום המילים "לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בסולק ובאותם תאגידים" יבוא "מובא לידיעתנו על ידי אחרים בסולק".

עדכונים מחוזר מס' ח-06-2835 מיום 31/12/2025 ("התאמת הוראות הדיווח לציבור להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 החדשה") המשך

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
(12/17) [1] 651-79	(12/17) [1] 651-79
(12/25) [2] 651-80	(12/17) [1] 651-80
(12/25) [4] 651-81	(7/22) [3] 651-81
(12/25) [4] 651-82	(7/22) [3] 651-82
*(11/20) [2] 651-83	(11/20) [2] 651-83
*(7/22) [2] 651-84	(7/22) [2] 651-84
(12/25) [2] 651-85	(12/17) [1] 651-85
(11/25) [4] 651-90	(7/22) [3] 651-90
*(10/23) [2] 651-91	(10/23) [2] 651-91
*(12/17) [2] 661-5	(12/17) [2] 661-5
(12/25) [4] 661-6	(11/20) [3] 661-6
(12/25) [5] 661-7	(7/22) [4] 661-7
(12/25) [4] 661-9	(11/20) [3] 661-9
(12/25) [4] 663-38-39	(7/22) [3] 663-38-39
*(8/19) [2] 673-21	(8/19) [2] 673-21
(12/25) [5] 673-22	(2/22) [4] 673-22
(12/25) [3] 675-22	(2/22) [2] 675-22
*(4/15) [1] 675-25	(4/15) [1] 675-25
*(10/24) [1] 699-154	(10/24) [1] 699-154
(12/25) [1] 699-155-156	-----

*עמוד זה הודפס מחדש בעקבות המעבר להדפסה דו-צדדית. ההדפסה בעדכון זה זהה לנוסח הקיים.

עדכונים מחוזר מס' ח-06-2838 מיום 31/12/2025 ("הוראות מעבר לשנת 2025")

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
(12/25) [1] 690-25.1-25.5	-----
(12/25) [2] 699-156	(12/25) [1] 699-156

עדכונים מחוזר מס' ח-06-2845 מיום 26/04/2026 ("דוח רואה החשבון המבקר וביאור עיקרי המדיניות החשבונאית בדוח כספי של תאגיד בנקאי")

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
(4/26) [2] 625-1	(4/15) [1] 625-1-8
*(4/15) [1] 625-2	-----
*(4/15) [1] 625-3	-----
(4/26) [2] 625-4	-----
(4/26) [2] 625-5-6	-----
(4/26) [2] 625-7	-----
(4/26) [1] 625-7.1	-----
(4/26) [2] 625-8	-----
(4/26) [1] 625-8.1-8.2	-----
(4/26) [3] 639-9	(11/20) [2] 639-9
(4/26) [1] 639-9.1	-----
*(8/18) [2] 639-10	(8/18) [2] 639-10
(4/26) [3] 651-3	(12/17) [2] 651-3-4
*(12/17) [2] 651-4	-----
*(8/19) [2] 652-1	(8/19) [2] 652-1
(4/26) [2] 652-2	(4/15) [1] 652-2
(4/26) [2] 662-1	(4/15) [1] 662-1-2
*(4/15) [1] 662-2	-----
(4/26) [3] 662-3	(12/20) [2] 662-3
(4/26) [3] 674-1	(8/19) [2] 674-1-8
*(8/19) [2] 674-2	-----
*(8/19) [2] 674-3	-----
(4/26) [3] 674-4	-----
(4/26) [3] 674-5-7	-----
(4/26) [1] 674-7.1	-----
(4/26) [3] 674-8	-----
(4/26) [1] 674-8.1-8.2	-----

*עמוד זה הודפס מחדש בעקבות המעבר להדפסה דו-צדדית. ההדפסה בעדכון זה זהה לנוסח הקיים.

המשך בעמוד הבא

עדכונים מחוזר מס' ת-06-2845 מיום 26/04/2026 ("דוח רואה החשבון המבקר וביאור עיקרי המדיניות החשבונאית בדוח כספי של תאגיד בנקאי") - המשך

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
* (4/15) [1] 675-8	(4/15) [1] 675-8
(4/26) [3] 675-9	(11/20) [2] 675-9
* (8/19) [3] 681-5	(8/19) [3] 681-5
(4/26) [3] 682-1	(8/19) [2] 682-1
* (12/25) [2] 699-156	(12/25) [2] 699-156
(4/26) [1] 699-157-158	-----

*עמוד זה הודפס מחדש בעקבות המעבר להדפסה דו-צדדית. ההדפסה בעדכון זה זהה לנוסח הקיים.